

PPKE, BTK**J. Újváry Zsuzsanna: Mohácstól a karlócai békéig (1526-1699) BA, előadás (2010)****Az előadás tematikája**

1. A XVI-XVII. századi európai fejlődés; demográfia, gazdaság, társadalom. Agrárkonjunktúra és depresszió, a Magyar Királyság helye és helyzete Európában, a magyar gazdaság alakulása.
2. A XVI. századi Európa politikája és az Oszmán Birodalom felemelkedése (1326-1520) A Magyar Királyság élet-halál küzdelme; Mohács.
3. A kettős királyválasztás, János király és Ferdinánd berendezkedése. A váradi béke.
4. Buda megszállása. Országegyesítési kísérletek és az oszmánok arra adott válasza; az 1543-44-es, az 1552-es és az 1566-os hadjárat.
5. A oszmán berendezkedés Magyarországon. A kondomínium rendszere. A magyar harmadik végvár vonal kiépítése, működése, irányítása. A vitézi rend, az ország társadalma.
6. A reformáció elterjedése, anyanyelvi műveltség.
7. Az Erdélyi Fejedelemség kialakulása, jogi stabilizálása, János Zsigmond és Báthory István uralma.
8. A tizenöt éves háború (1591-1606); a rendi és vallási sérelmek, a Bocskai-felkelés.
9. A kettős békemű: a bécsi és a zsitvatoroki béke eredménye. A magyar rendek és a második hajdúfelkelés. Rákóczi Zsigmond és Báthory Gábor uralomra.
10. Gazdaság és társadalom a 17. században. Örökös főrendiség és örökös jobbágyság, a városellenes nemesség. A magyar arisztokrácia és a rekatolizáció. Pázmány Péter politikai és egyházi szerepe. A barokk.
11. „Erdélynek adassék békesség”; Bethlen Gábor uralomra jutása és gazdaságpolitikája. Európai kitekintés: a Habsburg centralizációs törekvések, a cseh rendek és a cseh felkelés. Bethlen Gábor hadjárata.
12. A harmadik hajdúfelkelés és I. Rákóczi György uralma. A harmincéves háború befejezése; az Esterházyták és Pálffy Pál nádor. Zrínyi Miklós politizálása.
13. II. Rákóczi György uralma és Erdély pusztulása, Kemény János és I. Apafy Mihály. Zrínyi Miklós munkássága és a téli hadjárat.
14. A Wesselényi-féle mozgalom. A Lipót-féle abszolutizmus kísérlete, a protestáns „gyászévtized”. Thököly mozgalma.
15. Bécs és Buda ostroma. Az ország felszabadítása, a balkáni hadjárat, a karlócai béke. A százötven éves török uralom mérlege.

Kötelező irodalom:

1. Magyarország története 1526-1686 I-II. Szerk.: R. Várkonyi Ágnes, Főszerk.: Pach Zsigmond Pál. Bp., 1985.
2. Szekfű Gyula: Magyar történet. III-IV. Bp., 1935. (Reprint)
3. Brodaries István Históriaja a mohácsi vészről. Ford., Szentpétery Imre, Bp., é. n. (Reprint)
4. Forgách Ferenc: Emlékirat Magyarország állapotáról. In: Humanista történetírók, Bp., 1977. 567-1039. Ebből kötelező: a II. könyv, 595-647.
5. Öze Sándor: „Bűneiért bünteti Isten a Magyar népet.” Egy bibliai párhuzam vizsgálata a 16. századi nyomtatott egyházi irodalom alapján. Bp., 1991.

6. Hegyi Klára: A magyar tartomány helye és helyzete az Oszmán Birodalomban. Világtörténet, 1994, tavasz-nyár, 18-24.
7. Fodor Pál: A terjeszkedés ideológiái az Oszmán Birodalomban. Világtörténet, 1994, tavasz-nyár, 25-31.
8. J. Újváry Zsuzsanna: „Nagy két császár birodalmi között” A tizenöt éves háborútól Bethlen Gábor haláláig. Bp., 1984.
9. Varga J. János: A fogyó félhold árnyékában. Bp., 1987.
10. **Magyar történelmi szöveggvűjtemény I-II. Szerk.: Sinkovics István. Bp., 1968.**
  - A bécsi békét megerősítő törvények 398-418.
  - Bethlen G. politikai végrendelete (részlet) 483-493.
  - Az 1647: LXXVIII. Tc. a városban lakó nemességről 532-534.
  - 1684. Thököly kiáltványa (részlet) 661-675.
  - Az 1687: I-III. tc. a Habsburgok fiági trónörökléséről 700-702.
  - Az 1687: IV. tc. az Aranybulla ellenállási záradékának eltörléséről 703.
  - Einrichtungswerk des...(részletek) 704-712.
  - A Diploma Leopoldinum 733-740.
11. Zrínyi Miklós. Ne bántsod a magyart...(Az török áfium ellen való orvosság) Bp., 1981.

Ajánlott irodalom (ebből 3 munkát kell ismerni):

12. B. Szabó János: Mohács. (Nemzet és Emlékezet sorozat), Bp., 2006.
13. Pálffy Géza: A török elleni védelmi rendszer szervezetének története a kezdetektől a 18. század elejéig. Történelmi Szemle, 1996/2-3. 163-218.
14. Benda Kálmán: Habsburg abszolutizmus és rendi ellenállás. Bp., 1975.
15. Zimányi Vera: Uradalom és jobbágytelek Kelet-Közép-Európában. Világtörténet 1982/3. 61-80.
16. Hegyi Klára. Török berendezkedés Magyarországon. História Könyvtár, Bp., 1995.
17. Szakály Ferenc: Gazdasági és társadalmi változások a török hódítás árnyékában. (História Könyvtár 5.) História, Bp., 1994.
18. Szakály Ferenc: Magyar intézmények a török hódoltság korában. Bp., 1997. (Társadalom- és művelődéstörténelmi tanulmányok)
19. Makkai László: Bethlen Gábor és az európai művelődés. Századok 1981.4. sz. 673-697.
20. Péter Katalin: A magyar romlásnak századában. Bp., 1975. Magyar História.
21. Köpeczi Béla: Bethlen Gábor és állama. Uo. 664-672.
22. Bitskey István: Pázmány Péter. Bp., 1987.
23. R. Várkonyi Ágnes: Bethlen, Zrínyi, Rákóczi. In: Magyarország keresztútjain. Bp., 1978. 263-323.
24. Szakály Ferenc: Hungaria Eliberata. Bp., 1986.
25. Szalárdi János: Siralmas magyar krónika. Kiad.: Szakály Ferenc. Bp., 1980. (Várad veszte, VII. könyv, 528-642.)
26. Kemény János Önéletírása (A tatár fogságról szóló részt) Bp., 1957.
27. Czigány István: Reform vagy kudarc? Kísérletek a magyarországi katonaság beillesztésére a Habsburg Birodalom haderejébe 1600-1700. Balassi, Bp., 2004.